

Ανάλυση Κοινωνικών Δικτύων

2η Εργαστηριακή Άσκηση

Ανίχνευση κοινοτήτων (Community detection)

Συμεών Παπαβασιλείου (papavass@mail.ntua.gr)

Ελένη Στάη (estai@mail.ntua.gr)

Βασίλειος Καρυώτης (vassilis@netmode.ntua.gr)

Ειρήνη Κοιλανιώτη (eirinikoilanioti@mail.ntua.gr)

Κωνσταντίνος Τσιτσεκλής (ktsitseklis@netmode.ntua.gr)

Κωνσταντίνα Σακκά (nsakka@cn.ntua.gr)

Γεώργιος Καλλίτσης (giorgoskallitsis99@gmail.com)

Επισκόπηση

- Μελέτη χαρακτηριστικών των κόμβων **πραγματικών δικτύων** με χρήση των **μετρικών** που χρησιμοποιήθηκαν στην 1^η άσκηση.
- **Ανίχνευση κοινοτήτων** ως πρόβλημα **διαμέρισης** (partition) ενός γράφου με τους αλγορίθμους
 - Spectral Clustering
 - Newman-Girvan
 - Modularity Maximization
- **Αξιολόγηση διαμερίσεων** με τις μετρικές
 - modularity
 - performance

Πραγματικά δίκτυα

- **American College Football $G_1(V_1, E_1)$**

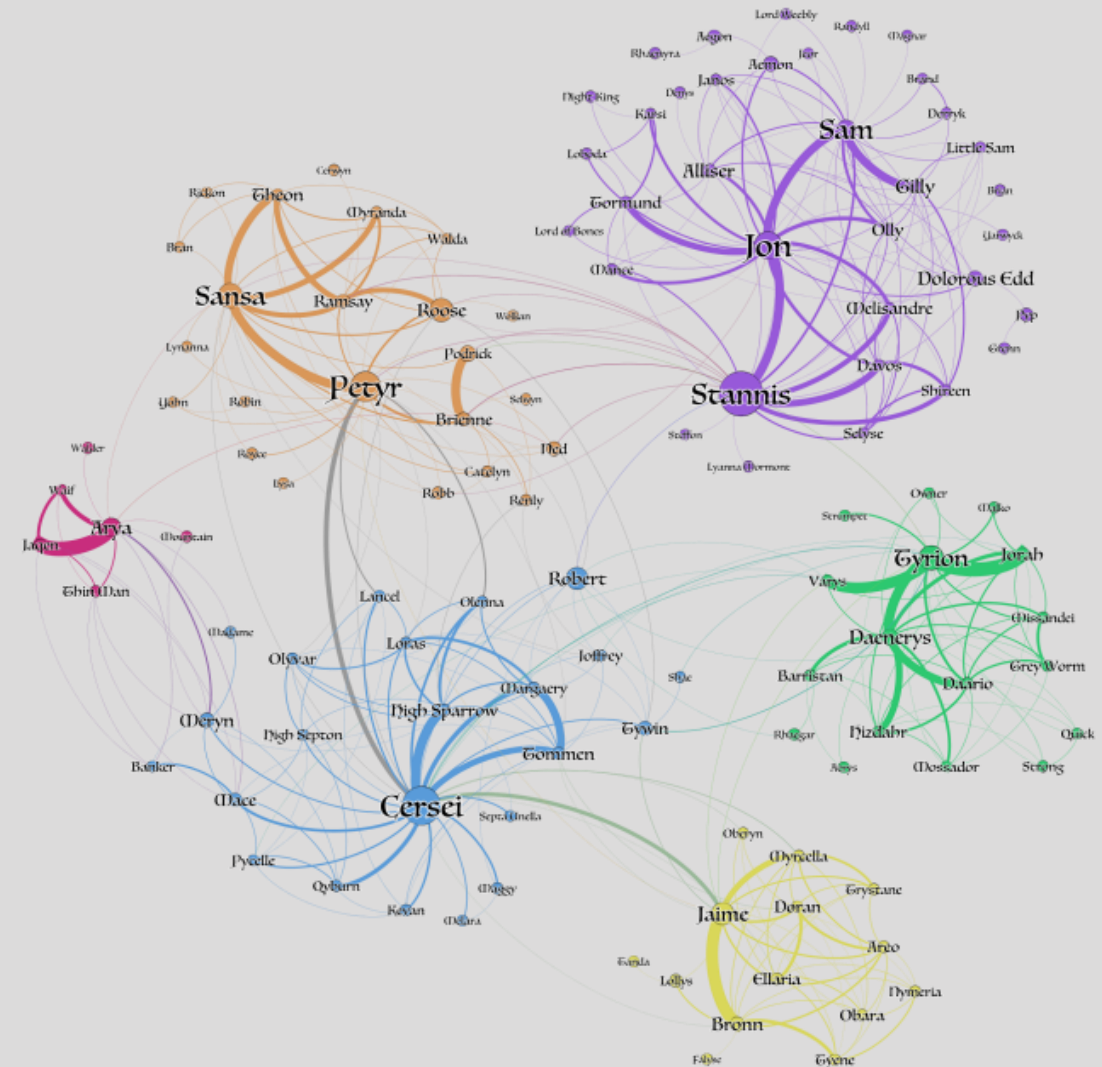
- Αγώνες αμερικάνικου ποδοσφαίρου μεταξύ κολλεγίων κατά το φθινόπωρο του 2000
- $|V_1|=115, |E_1|=613$
- <http://konect.cc/networks/dimacs10-football/>

- **Game of Thrones S5 $G_2(V_2, E_2, w)$**

- $|V_2|=114, |E_2|=396, \sum w_i = 5.139$ αλληλεπιδράσεις μεταξύ των χαρακτήρων της σειράς
- 6 κοινότητες
- <https://networkofthrones.com/the-series/season-5/>

- **Email-Eu-core network $G_3(V_3, E_3)$**

- e-mail data από ένα Ευρωπαϊκό ερευνητικό κέντρο
- $(u, v) \in E_3$ αν ο χρήστης u έχει στείλει στον v τουλάχιστον ένα e-mail.
- $|V_3|=1.005, |E_3|=25.571$,
- 42 κοινότητες
- <https://snap.stanford.edu/data/email-Eu-core.html>

Μελέτη χαρακτηριστικών των κόμβων στα πραγματικά δίκτυα

- Βαθμός κόμβου (degree)
- Συντελεστής ομαδοποίησης κόμβου (clustering coefficient)
- Κεντρικότητα εγγύτητας κόμβου (closeness centrality)

Τα αποτελέσματα θα πρέπει να συγκριθούν με τα αντίστοιχα για τις συνθετικές τοπολογίες της προηγούμενης άσκησης ώστε να χαρακτηρίσετε τον τύπο κάθε μίας από τις πραγματικές τοπολογίες με βάση τους τύπους δικτύων που εξετάστηκαν στην πρώτη εργαστηριακή άσκηση

Ανίχνευση κοινοτήτων (Community detection)

- Η εξέλιξη των σύνθετων δικτύων και οι αλληλεπιδράσεις των συστατικών τους μερών έχουν ως αποτέλεσμα το **σχηματισμό κοινοτήτων**.
- **Κοινότητες** είναι ομάδες κόμβων που παρουσιάζουν κοινές ιδιότητες ή/και έχουν κοινό ρόλο/λειτουργία μέσα στο δίκτυο (π.χ. κόμβοι που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους πιο συχνά σε σχέση με άλλους κόμβους, συνιστούν μια κοινότητα)
- Η **ανίχνευση κοινοτήτων** σε έναν γράφο ως **πρόβλημα διαμέρισης** του γράφου:
 - **Βασική ιδέα:** Προσδιορισμός υποσυνόλων κόμβων του γράφου με περισσότερες ακμές μεταξύ των κόμβων κάθε υποσυνόλου παρά εκτός αυτού.
- Η **ποιότητα της διαμέρισης του γράφου** αξιολογείται με διάφορες μετρικές
 - modularity
 - performance

Modularity

- **Βασική ιδέα:** Ένας τυχαίος γράφος δεν αναμένεται να έχει δομή κοινότητας (cluster structure).
- Η μετρική **modularity** εξετάζει το ποσοστό των ακμών που υπάρχουν μέσα σε μια κοινότητα σε σχέση με το ποσοστό των ακμών που θα υπήρχαν εντός της κοινότητας, **αν οι ακμές του γράφου είχαν κατανεμηθεί τυχαία, διατηρώντας την κατανομή του βαθμού κόμβου** (configuration model).
- Έστω δίκτυο $G(V,E)$ με $|E|=m$ (ή $2m$ half-edges), διαμέριση $C=\{C_1, \dots, C_k\}$ σε k κοινότητες, πίνακα γειτνίασης $A=(a_{ij})$ και κόμβους $i, j \in V$, με βαθμό d_i, d_j αντίστοιχα. Με βάση το configuration model, η πιθανότητα να επιλεγεί μια half-edge προσκείμενη στον κόμβο j είναι $p_j=d_j/(2m-1)$.
- Η πιθανότητα να σχηματιστεί μια ακμή μεταξύ των i, j είναι $d_i d_j / (2m-1)$. Συνεπώς, ο αναμενόμενος αριθμός ακμών μεταξύ των κόμβων i, j είναι $P_{ij}=d_i d_j / 2m$, για μεγάλες τιμές του m .
- **Modularity**
$$Q = \frac{1}{2m} \sum_{l=1}^k \sum_{i \in C_l, j \in C_l} a_{ij} - \frac{d_i d_j}{2m}$$
- $Q \in (-1, 1)$

Performance

- **Βασική ιδέα:** προσδιορισμός του αριθμού των ζευγών κόμβων που έχουν **ερμηνευθεί ορθά** από την μέθοδο της διαμέρισης.
 - αριθμός των ζευγών κόμβων που ανήκουν στην ίδια κοινότητα και συνδέονται με ακμή.
 - αριθμός των ζευγών κόμβων που δεν ανήκουν στην ίδια κοινότητα και δεν συνδέονται με ακμή.
- Έστω δίκτυο $G(V,E)$ με $|V|=n$ και διαμέριση $\mathbf{C}=\{C_1,\dots,C_k\}$.
- **Performance**
$$P(\mathbf{C}) = \frac{|\{(i,j) \in E, C_i = C_j\}| + |\{(i,j) \notin E, C_i \neq C_j\}|}{n(n-1)/2}$$
- $P(\mathbf{C}) \in [0,1]$

Spectral Clustering

- Έστω ο γράφος $G(V,E)$, $|V|=n$, με πίνακα γειτνίασης $A=(a_{ij})$ και βαθμό του κόμβου $i \in V$, d_i .
- Πίνακας βαθμού του G , $D=\text{diag}(d_1, \dots, d_n)$.
- Η μέθοδος αξιοποιεί τις **ιδιοτιμές και τα ιδιοδιανύσματα του Laplacian** πίνακα $L=D-A$.
- Οι ιδιοτιμές και τα ιδιοδιανύσματα του Laplacian πίνακα αποκαλύπτουν **ιδιότητες που αφορούν στην διαμέριση του γράφου** (πλήθος συνδεδεμένων συνιστωσών, πυκνότητα γράφου, minimum cut).
- **Μετασχηματισμός** των κόμβων του γράφου σε **σημεία ενός μετρικού χώρου**.
- Επιλογή k ιδιοδιανυσμάτων του πίνακα L για να προσδιοριστούν οι συντεταγμένες των κόμβων σε έναν μετρικό χώρο διάστασης k .
- Το **πρόβλημα της διαμέρισης του γράφου σε k κοινότητες** ανάγεται σε πρόβλημα **ομαδοποίησης n σημείων του μετρικού χώρου διάστασης k** .
- Χρήση αλγορίθμου ομαδοποίησης (k -means) και ανάθεση σημείων σε κοινότητες.

K-means

1. Είσοδος

k : πλήθος κοινοτήτων

$\{\mathbf{x}_1, \dots, \mathbf{x}_n\}$, $\mathbf{x}_i \in \mathbb{R}^k$: σύνολο σημείων – κόμβων

2. Αρχικοποίηση

Επιλέγονται τυχαία σημεία του χώρου ως κέντρα των k κοινοτήτων : $\mathbf{w}_1, \dots, \mathbf{w}_k \in \mathbb{R}^k$

3. Ταξινόμηση των σημείων-κόμβων στις κοινότητες

$$u_{ij} = \begin{cases} 1, & j = \arg \min_p \|\mathbf{x}_i - \mathbf{w}_p\|^2 \\ 0, & \text{διαφορετικά} \end{cases}$$

4. Υπολογισμός των νέων κέντρων των κοινοτήτων

$$\mathbf{w}_j := \frac{\sum_{i=1}^n u_{ij} \mathbf{x}_i}{\sum_{i=1}^n u_{ij}}$$

5. Κριτήριο σύγκλισης

Επανάληψη των βημάτων 2 και 3 έως ότου:

- δεν μεταβάλλεται η ταξινόμηση των σημείων-κόμβων ή
- δεν μεταβάλλονται τα κέντρα των κοινοτήτων ή
- ολοκληρώνεται ένας προκαθορισμένος αριθμός επαναλήψεων

Αλγόριθμος Newman - Girvan

- Χρησιμοποιεί την μετρική Edge Betweenness Centrality (EBC).
- Η EBC είναι αντίστοιχη της μετρικής Betweenness Centrality που αφορά τους κόμβους ενός γράφου.
- Η πιο κεντρική ακμή ως προς την EBC: η ακμή που συμμετέχει στο μεγαλύτερο ποσοστό συντομότερων μονοπατιών.
- Ακμές με μεγάλο betweenness centrality είναι συχνά "γέφυρες", δηλαδή, συνδέουν κόμβους που ανήκουν σε διαφορετικές κοινότητες. Η αφαίρεσή τους αποσυνδέει τον γράφο.
- Ο αλγόριθμος Newman-Girvan είναι ένας επαναληπτικός αλγόριθμος για τον εντοπισμό κοινοτήτων.
- Σε κάθε επανάληψη, υπολογίζει την EBC κάθε ακμής (\Rightarrow υψηλό κόστος -χρόνος εκτέλεσης- υπολογισμού της διαμέρισης) και αφαιρεί την ακμή με την μεγαλύτερη EBC.
- Τερματισμός αλγορίθμου: επαναλήψεις έως ότου κάθε κόμβος αποτελεί μία κοινότητα.

Modularity Maximization

- Το πρόβλημα της εύρεσης της διαμέρισης ενός γράφου που **μεγιστοποιεί τη μετρική modularity είναι NP-complete** (Brandes et al., 2006).
- Για την επίλυση του προβλήματος χρησιμοποιούνται ευριστικές μέθοδοι.
- Άπληστη μέθοδος Clauset-Newman-Moore (2004):
 1. Κάθε κόμβος συνιστά μία κοινότητα.
 2. Για κάθε ζεύγος γειτονικών κόμβων, εξετάζεται αν η ανάθεσή τους στην ίδια κοινότητα αυξάνει το modularity. Αν ναι, τοποθετούνται στην ίδια κοινότητα.
 3. Το βήμα 2 επαναλαμβάνεται έως ότου βρεθεί μια τοπικά μέγιστη τιμή modularity.

Ζητούμενα άσκησης

- Να εκτελέσετε τους 3 αλγορίθμους community detection για όλες τις τοπολογίες (πραγματικές και συνθετικές).
- Να οπτικοποιήσετε τις διαμερίσεις.
- Να σχολιάσετε τα αποτελέσματά σας (σύγκριση του αριθμού των κοινοτήτων που υπολογίζει ο κάθε αλγόριθμος, modularity, performance της κάθε διαμέρισης, σύγκριση διαμερίσεων με ground-truth κοινότητες -όπου αυτές δίνονται-, trade-off ποιότητας διαμέρισης και χρόνου εκτέλεσης αλγορίθμων).

Όλοι οι αλγόριθμοι υπάρχουν υλοποιημένοι στην βιβλιοθήκη networkx & scikit-learn (Machine Learning in Python)!